

**Simona Kustec Lipicer, ur.,
Poslanke Državnega zbora.
Uradno in osebno od prvega do
sedmega mandata (1992–2017).**

Ljubljana: Državni zbor, 2017,
127 strani

Poslanke in poslanci. Danes je nekaj povsem običajnega, da predstavnike ljudstva v parlamentu brez pomisleka omenjamo skupaj. To potrjujejo mdr. nemške letne analize o Angeli Merkel, objavljene v *Spieglu*. Analize, ki nemško kanclerko obravnavajo z vseh vidikov, celo zdravstvenega, ne poudarjajo dejstva, da je ženska.

Primerjajo jo z Adenauerjem, Kohlom – kot enako z enakimi.

Čeprav se tema žensk v politiki in parlamentu ob vsem tem morda zdi kot nekaj preseženega, se spomnimo, da je še pred nekaj desetletji prisotnost žensk v politiki veljala za povsem neustrezno oziroma nedopustno. Za ilustracijo zgolj primer iz Narodne skupščine Kraljevine Jugoslavije; ko je leta 1933 skupina poslancev predlagala, da bi na občinskih volitvah volile tudi ženske, je po dvorani zadonelo od komentarjev in smeha.

Zgodovinarji, ki se ukvarjajo z zgodovino parlamentarizma, imajo to še kako dobro pred očmi. Vedo sicer, da je bilo veliko napisanega o tem, kako so se ženske borile in pridobile volilno pravico, vedo, da obstajajo številne analize o deležih žensk v parlamentih ipd. Hkrati pa se zavedajo, da je zelo malo znanega o tem, kaj vse je ženske spodbudilo k vstopu v parlament, kakšne so bile njihove izkušnje v svetu politike itd. Na tem področju veliko pomeni pridobitev publikacije *Poslanke Državnega zbora. Uradno in osebno od prvega do sedmega mandata (1992–2017)*, ki jo je zasnovala in uredila prof. dr. Simona Kustec Lipicer.

Zavedanje, da je sodelovanje žensk in moških na političnem parketu osnova demokratične družbe, je na začetku 90. let 20. stoletja sprožilo prizadevanja po večji udeležbi žensk v politiki. Položaj se ni spremenil čez noč, dolgoročnejši vpliv je imela celo uvedba spolnih kvot (2008),¹ ki sama po sebi očitno ni zagotovilo za visoko zastopnost žensk v politiki. S seznama poslank v vseh sklicih Državnega zbora, s katerim se knjiga začne, je razvidno, da v družbi in na družbo deluje t. i. postopni razvojni model:²

1 Čeprav je leta 2008 že veljala kvota 25 odstotkov, se število poslank ni povečalo, delež je ostajal enak kot na volitvah leta 2004. – Barbara Hočevar, »Se kljub vsemu dogajajo premiki? Na vseh treh volitvah leta 2014 izvoljen največji delež žensk doslej,« *Ženske v politiki*, <http://www.delo.si/assets/info5/20150307/enakopravnost-spolov/do/sklop1-1.html>, 19. 3. 2018.

2 Več o postopnem razvojnem modelu in širše o kvotah v politiki Alja Domjan, »Spolne kvote v politiki – Enakomerna zastopnost spolov ali umetno ustvarjena enakopravnost. Magistrsko delo.« UL FDV, Ljubljana 2016, str. 29, dostopno na: http://dk.fdv.uni-lj.si/magistrska_dela_2/pdfs/mb22_domjan-alja.pdf.

v mandatu 1992–1996 so ženske zasedle 14 poslanskih mest, v mandatu 1996–2000 11, v mandatu 2000–2004 16, v mandatu 2004–2008 13, v mandatu 2008–2011 16, v mandatu 2011–2014 39 in v mandatu 2014–2018 37 poslanskih mest (v vseh mandatih skupaj so poslanke zasedle 146 poslanskih mest).

Knjiga je členjena na več delov. Že omenjenemu seznamu poslank v vseh sklicih Državnega zbora, ki je objavljen na notranji strani naslovne platnice, sledi uvodno poglavje Ženski spol slovenske politike, v katerem urednica predstavi idejo in izvedbo projekta Poslanke Državnega zbora. Poudari, da sta pobuda in delo izhajala iz sodelovanja in vključevanja kot temeljev politike prihodnosti.

Ilustraciji, ki odstre delež poslank po mandatih, sledijo zgodbe 92 poslank. Posamezna zgodba je členjena na dva dela. Prvi del prikaže uradne podatke posamezne poslanke: starost, izobrazbo, članstvo v poslanskih skupinah, vodstvene funkcije v okviru delovanja Državnega zbora. Drugi del predstavitev je sestavljen iz treh sklopov oziroma razmišljanj poslank o treh temah: o njihovem vstopu v politiko, o dosežku/dogodku njihovega poslanskega dela in o viziji Slovenije v prihodnjih 25 letih. Vsako predstavitev popestri izrek ali citat, ki ga posamezna poslanka čuti kot vodilo pri svojem delu ali mu sledi.

Iz odgovorov poslank je razvidno, da vzroke za vstop v politiko povezujejo s pripadnostjo politični stranki, nič drugače ni, ko ocenjujejo svoje delo. Izstopa njihov optimistični pogled na prihodnost Slovenije. Zelo velikokrat se namreč pojavijo besede: (pravno) varna, čista, lepa, prijazna, sodelovanje, solidarnost, strpnost, zelena (razvrščeno po abecednem redu). Večinoma verjamejo v aktiven in vitalen razvoj države, v njeno konkurenčnost in njen trajnostni socialni in gospodarski razvoj. Veliko jim pomenijo izobraževanje in znanje, spoštovanje prava in človekovih pravic ter okolje. Za vsem tem stremijo, za vse to se trudijo.

Kot zadnja dobi besedo generalna sekretarka Urša Zore Tavčar, ki predstavi ženske v službah Državnega zbora; zastopane so na vseh ravneh delovanja, tudi najvišjih – temu v prid govori dejstvo, da je imel Državni zbor v vseh letih delovanja le enega generalnega sekretarja.

Knjiga se zaključuje z ilustracijami deleža žensk med vsemi zaposlenimi v Državnem zboru, deleža žensk med funkcionarji v službah Državnega zbora, deleža žensk med sekretarji poslanskih skupin Državnega zbora in deleža žensk med vodjami služb Državnega zbora. Pred imenskim kazalom poslank po mandatih ob potrditvi mandata je še legenda imen poslanskih skupin po mandatih, v katerih so bile zastopane poslanke.

Odgovor na vprašanje, zakaj predstavljeno publikacijo vzeti v roke, je lahek: velik format, estetsko oblikovanje, mikavne priloge. Nič bolj zahteven ni niti odgovor na vprašanje, ali knjigo tudi prebrati. Poslanke razorožijo s tem, ko stopijo iz parlamentarnih prostorov in s svojimi zgodbami prikažejo dejavnosti žensk določenega časa in prostora. Pokažejo, da politiko oblikujejo »jasno in glasno iz javnega prostora« in tako s prepričljivimi dejstvi zavrnejo tabu, da »politika ni za ženske«.

Knjiga, ki predstavlja slovensko politiko skozi delo in poglede poslank Državnega zbora od prvega do sedmega mandata, je izhodišče za nadaljnjo poglobljeno strokovno razpravo, ki je potrebna vsem demokracijam, še posebej mladim, kot je naša, in kot taka pripomore k (so)oblikovanju slovenske politične kulture.

Mojca Šorn